

EXPUNEREA DE MOTIVE

Situația actuală

La momentul de față, dreptul elevilor de a depune contestații (de a solicita recorectarea lucrărilor scrise la examenele de Evaluare Națională și Bacalaureat), precum și procedura aferentă sunt reglementate prin metodologiile de organizare și desfășurare a acestor examene, adoptate anual, prin ordin al ministrului educației. Cu toate acestea, elevii au reclamat dintotdeauna faptul că există o reticență – sau cel puțin o dificultate – în a depune contestație, deși se simt nedreptățiți cu privire la nota inițială primită, deoarece există posibilitatea ca nota finală de după soluționarea contestațiilor să scadă. Totodată, la acest moment nu mai este necesară atingerea unei diferențe minime de punctaj între nota inițială și cea de după contestații pentru ca cea din urmă să fie considerată finală, iar orice modificare, chiar și de câteva sutimi de punct, pot afecta, prin creștere sau descreștere, media finală a absolventului. În 2024, rezultatele finale ale examenului de Evaluare Națională arată că o treime dintre elevii care au depus contestații au primit note mai mici decât cele inițiale.

Totuși, elevii și părinții au reclamat faptul că se impune un nou mecanism legislativ prin care elevilor să li se permită să își vizualizeze lucrarea înainte de perioadă destinată depunerii cererilor de contestații, având în vedere că este puțin probabil ca elevul să mai cunoască în detaliu conținutul lucrării sale, la mai bine de o săptămână după ce examenul a avut loc. De aceea, de multe ori, elevii sunt reticenți și preferă să rămână cu o notă mai mică decât cea pe care consideră că ar merita-o, din cauza temerii ca rezultatul de după contestații să fie chiar și mai mic. Faptul că la momentul de față nu există un mecanism de vizualizare a lucrărilor înainte de contestații este o utopie, din moment ce elevilor li se permite să își vadă lucrarea abia după soluționarea contestațiilor¹, fără a mai avea posibilitatea să solicite

¹ A se vedea, i.e., art. 15 din OME nr. 6155/2023 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2023-2024, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 795 din 4 septembrie 2023: „(1) Candidatul major și părinții/reprezentanții legali ai candidatului minor poate/pot solicita comisiei județene/ Comisiei municipiului București de organizare a evaluării naționale vizualizarea lucrării/lucrărilor propriului copil numai după afișarea rezultatelor finale, după etapa de soluționare a contestațiilor. La vizualizarea lucrării/lucrărilor, candidatul minor trebuie să fie însoțit obligatoriu de un părinte/reprezentant legal. (2) Solicitarea de vizualizare, menționată la alin. (1), nu poate conduce la reevaluarea și/sau modificarea notelor acordate lucrării/lucrărilor.”

reevaluarea lucrării și fiind, deci, un demers fără niciun efect pragmatic, cu atât mai mult cu cât sistemul de corectare și evaluare la examenele naționale este complet digitalizat, iar lucrările sunt scanate. Pasivitatea decidenților la realitatea socială a absolvenților de gimnaziu/liceu au determinat societatea civilă să lanseze o petiție² prin care solicită acordarea posibilității elevilor de a solicita vizualizarea lucrării înainte de soluționarea contestațiilor și de publicarea rezultatelor finale. Petiția este adresată Ministerului Educației și a adunat peste 20 de mii de semnături.

Schimbări preconizate

Prezenta inițiativă își propune să aducă normalitate în sistemul de evaluare la examenele naționale: în orice procedură administrativă și chiar contencioasă, contestatarul are acces la documentul inițial, la fundamentul contestației în sine. De aceea, se impune adoptarea acestei inițiative, astfel încât elevii să aibă șansa să își vizualizeze lucrarea înainte de a solicita eventuala reevaluare a acesteia. Prezentul proiect reglementează și faptul că nu există nicio legătură directă între solicitarea vizualizării lucrării și depunerea de contestații, așa încât elevul nu va fi obligat să ceară reevaluarea dacă vizualizarea în sine a fost lămuritoare – practic, se creează beneficii de ambele părți: nu vor mai fi depuse contestații „în alb”, fără a ști cu exactitate conținutul lucrării, deci cadrele didactice evaluatoare nu vor fi nevoite să corecteze zeci de mii de lucrări din nou (având în vedere că există o posibilitate rezonabilă ca elevii să se răzgândească să mai conteste nota după vizualizarea lucrării) și numărul de contestații va scădea considerabil, iar, pe de cealaltă parte, elevii nu vor mai avea reticența să solicite recorectarea atât timp cât o eventuală cerere de soluționare a contestației va fi depusă în cunoștință de cauză, după etapa vizualizării lucrărilor. De asemenea, se evită situațiile sensibile în care elevului i se scade foarte mult din punctaj, având în vreme că nu s-a putut autoevalua în mod corespunzător. În mod normal, în orice domeniu, o contestație trebuie să profite autorului său, iar aceasta nu ar putea atrage o situație mai gravă decât cea inițială. Fiind vorba de contestații la notele de la examenele naționale, care dintotdeauna au putut rezulta în diferențe de punctaj prin creștere sau descreștere, este de natura evidenței că asemenea instrumente

² <https://campaniamea.declie.ro/petitions/sa-oprim-lipsa-transparenței-la-evaluarea-națională-si-bacalaureat>

trebuie proiectate cu maximă atenție și grijă față de beneficiarii primari ai educației, în așa fel încât instrumentul pe care îl au la îndemână atunci când se simt nedreptățiți să nu devină, din contră, un factor care le poate prejudicia parcursul academic viitor.

Inițiator,

Filip HAVÂRNEANU

Deputat UȘR/